

Szakmai beszámoló a Nyitott Levéltárak 2023/2024 programsorozatról

NKA azonosító: 208108/000175

A Magyar Levéltárosok Egyesülete 2023-ban tizenegyedik alkalommal hirdette meg a Nyitott Levéltárak programsorozatát: ennek célja a levéltárak és a levéltári munka bemutatása és népszerűsítése a nagyközönséggel.

A Nyitott Levéltárak programsorozat célja – a korábbi évekhez hasonlóan – ebben az évadban is az volt, hogy hozzájáruljon a nemzeti örökség egyedi és pótolhatatlan részét képező levéltári anyag hasznosulásához, ismertebbé tegye a maradandó értékű iratok felhasználásának módjait, lehetőségeit, valamint a levéltári feladatok és munkavégzés mibenlétét. Szerettük volna elősegíteni az állampolgári tudatosságot, a kulturális és történeti ismeretek bővítését, valamint a jogérvényesítés készségének erősödését. Koncentrált, médiafigyelmet felkeltő programok segítségével, valamint központilag koordinált PR, reklám és marketing tevékenységgel kívántuk növelni a levéltári szakma társadalmi elismertségét és érdekérvényesítő képességét. A programsorozat a levéltárak eddigi programstruktúrájára épült, ugyanakkor központi koordinációval kívánta elősegíteni az intézmények nagyobb látogatottságát és hatékonyabb médiajelenlétét.

Év Levéltári Kiadványa 2023; ünnepélyes díjátadó

Időpont: 2024. április 12. 10.00 óra

Helyszín: Budapest Főváros Levéltára, 1139 Budapest, Teve utca 3–5.

Az eseményen köszöntőt mondott Dr. Kenyeres István, az MLE elnöke, majd Dr. Csorba László egyetemi tanár (ELTE BTK Történeti Intézet a díjazottakat, Dr. Cseh Gergő Bendegúz főigazgató (Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltára) pedig az online publikációk díjazottjait méltatta.

A 2023. ÉV DÍJAZOTTJAI

Online publikációk: adatbázisok, online kiállítások kategória

I. díj: Budapest Időgép 2.0 (Budapest Főváros Levéltára)

II. díj: Petőfi Sándor kapcsolati hálója (Magyar Nemzeti Levéltár)

III. díj: Somogy vármegye írásban és képekben Petőfi korában (MNL Somogy Vármegyei Levéltára)

Szakmai kiadványok kategória (hagyományos, print változatban megjelentetett monográfiák, forráskiadványok, levéltári segédletek, tanulmánykötetek, levéltári évkönyvek)

I. díj: A nemzet levéltára. Fejezetek az Országos Levéltár történetéből. Szerk. Reisz T. Csaba. (Magyar Nemzeti Levéltár)

II. díj: Márki Sándor naplói IV. 1915–1919. Szerk. Erdész Ádám. (MNL Békés Vármegyei Levéltára)

III. díj (megosztott): Nagyatádi Visy László pécsi főispán háborús naplója I. – 1914. Szerk. Nagy Imre Gábor – Vértesi Lázár. (MNL Baranya Vármegyei Levéltára)

III. díj (megosztott): Válogatás a Budapesten élt cigány/roma népességre vonatkozó levéltári forrásokból. Szerk. Rác Attila (Budapest Főváros Levéltára)

Ismeretterjesztő kiadványok, kiállítási katalógusok, albumok kategória díjazottjai

I. díj (megosztott): Bácsatyai Dániel – Láng Orsolya – Simon Katalin – Sudár Balázs: Magyar Várostitörténeti atlasz 9. – Óbuda. (Budapest Főváros Levéltára)

I. díj (megosztott): Jankovics Norbert: Veszprém város templomai /Churches of Veszprém. (Veszprémi Főegyházmegyei Könyvtár és Levéltár)

II. díj: Keresem őseimet. Családtörténet-kutatási kalauz. Írta és szerk. Berkes József – Szerényi Ildikó. (Magyar Nemzeti Levéltár)

Kiállítások (hagyományos módon rendezett levéltári kiállítások) kategória díjazottjai

I. díj: Budapest – a város és hídjai (Budapest Főváros Levéltára)

II. díj: “És akkor becsukták az ablakokat” – Emlékek a váci zsidóság életéről és sorsáról. (Vác Város Levéltára)

III. díj: “Beszélő dobozok” – Székesfehérvár a rádiógyártás fellegvára (MNL Fejér Vármegyei Levéltára)

Kutatás közben: dilemmák és diskurzusok

Tudományos konferencia Szegeden

Időpont: 2024. március 7–8.

Helyszín: MTA SZAB-székház, Somogyi utca 7., Szeged

Március 7–8-án A Szegedi Tudományegyetem Levéltára, az MTA Szegedi Akadémia Bizottság Neveléstörténeti Munkabizottsága és a Magyar Pedagógiai Társaság Neveléstörténeti Szakosztálya szoros együttműködésben hagyományteremtő szándékkal a kutatási dilemmák köré épülő konferenciát, workshopot szervezett.

A konferencián olyan junior kutatók vettek részt, akik neveléstörténeti témájában, vagy egyetem- és neveléstörténethez kapcsolódó egyéb kutatási témájának történeti aspektusában megvitatásra érdemes dilemmát érzékelnek, ennek megvitatása céljából a konferencia során személyes kapcsolatot tudtak kiépíteni tapasztalt kutatókkal és forrásórző intézményekben dolgozó kollégákkal. A címben is jelzett dilemma kapcsolódhat témaválasztáshoz, a téma körülhatárolásához, a források kiválasztásához, összegyűjtéséhez és kezeléséhez, az eredmények megfogalmazásához vagy értelmezéséhez, illetve a kutatás egyéb kérdéseire.

I. Kutatás közben: dilemmák és diskurzusok

Március 7 (csütörtök)

10.00–10.15 Köszöntő, megnyitó

10.15–11.00 Plenáris előadás I.

11.00–11.15 Szünet

11.15–12.45. I. szekció

Hodász Kata: „A fogyatékosok ügye egész társadalmunk ügye.” A pécsi Állami Gyógypedagógiai Iskola (1946–1966) történeti vizsgálatának kutatási tapasztalatai és kihívásai

Keresztes Bence: Kutatási dilemmák a Beszélő című szamizdat vizsgálatában

Stummer Krisztina: Folyóirattól az adatbázisig – kutatás az online térben

13.00–14.00 Ebédszünet

14.00–15.00 Szakmai program (egyeztetés alatt)

15.00–15.15 Szünet

15.15–17.15 II. szekció

Mohai Ágnes: Egy terápiás közösség ember- és társadalomképe/ Megküzdési stratégiák a szekezdári segítő szakemberek (-ellátórendszere) számára

Fejérvári Katalin: Klasszikusok a gyermekirodalomban? Az elbeszélésmodok átalakulása a kortárs gyerekmesékben

Dallos Márta: Lukin László zenepedagógus (1926–2004) életpályája

Dévai Adrienn: Zenepedagógiai reformok és kérdések a Jövő Útjain című folyóiratban

17.15–17.30 Szünet

17.30–18.30 Workshop

18.30 közös vacsora

Március 8 (péntek)

10.00–11.00 Plenáris előadás II.

11.00–12.00 III. szekció

Nemes-Wéber Zsófia: Óvónőképzés Magyarországon az 1953-tól 1972-ig az Óvodai Nevelés folyóirat tükrében

Mohr Szilárd: A tankerületi főigazgatók (1935–1948) vizsgálatának kérdései

12.00–13.00 Ebédszünet

13.00–14.00 IV. szekció

Borbíró Aletta: Betegség ábrázolása A fekete kisasszony című népmesében

Szalay Ignác: A képlemezés módszereinek alkalmazása pedagógiai kutatásokban

14.00–15.00 Workshop

15.00–15.10: Konferencia zárása

Év Egyházi Levéltára-díj 2023: Gyulafehérvári Főegyházmegyei Levéltár

Időpont: 2024. április 9.

Helyszín: Gyulafehérvári Főegyházmegyei Levéltár

Az Év Levéltára Díjat a Magyar Levéltárosok Egyesülete alapította, a Nemzeti Kulturális Alap támogatásának köszönhetően. A díj egy kiemelkedő szakmai tevékenységet folytató levéltári intézmény elismerését szolgálja. Átadására évente, a Nyitott Levéltárak programsorozat központi rendezvényeként kerül sor. A díj mellé idén 750.000 Ft (azaz kb. 9.500 lej), a nyertes intézmény által felhasználható keretösszeg tartozik. A díjra a Magyar Egyházi Levéltárosok Egyesülete elnöksége, valamint a szakfelügyelők által javasolt intézmények közül az Magyar Levéltárosok Egyesületének jelenlegi és korábbi elnökeiből álló szakmai zsűri választotta ki – a jelölt szervezetek szakmai teljesítményének beható vizsgálata után – a díjra érdemes levéltárat. Idén először határon túli levéltár, a Gyulafehérvári Főegyházmegyei Levéltár kapta az elismerést.

A Gyulafehérvári Római Katolikus Érsekség Érseki Palota nagytermében 2024. április 9-én 10 órakor vette kezdetét a díjátadó ünnepség.

A Gyulafehérvári Római Katolikus Érsekség képviselőjében, házigazdaként Kovács Gergely gyulafehérvári érsek beszélt a Levéltárral kapcsolatos gondolatairól, ezt követően a díjat odaítélő Magyar Levéltárosok Egyesülete képviselőjében Kenyeres István elnök átadta a díjat és az oklevelet, valamint egy emléktáblát.

Ezt követően Szögi László tartotta meg előadását A Gyulafehérvári Főegyházmegyei Levéltár jelentősége címmel.

Bernád Rita-Magdolna, a díjazott levéltár vezetője Gyulafehérvári Főegyházmegyei Levéltár 25 éve című, képes előadásával mutatta be intézményét.

Az erdélyi városba kiutazó küldöttség megtekintette az Erdélyi Fejedelmi Palotát, Gyulafehérvári Főegyházmegyei Levéltárat és a Batthyaneumot.

Év Egyházi Levéltára 2023 díjátadója

MEGHÍVÓ 2024. 9. | 10. 00 kezd
APRILIS

Gyulafehérvári Római Katolikus Érsekség
Érseki Palota nagyterme

KÖSZÖNTŐ

Exc. és Et. Dr. Kovács Gergely érsek úr

AZ ÉV EGYHÁZI LEVÉLTÁRA 2023 DÍJ ÁTADÁSA

Dr. Kenyeres István c. egyetemi tanár,
a Magyar Levéltárosok Egyesületének elnöke

GONDOLATOR A LEVÉLTÁRBAN

Dr. Szögi László ny. c. egyetemi tanár,
ELTE Bölcsészettudományi Kar:

A Gyulafehérvári Főegyházmegyei Levéltár jelentősége

Dr. Bernád Rita-Magdolna igazgató,
Gyulafehérvári Főegyházmegyei Levéltár:

A Gyulafehérvári Főegyházmegyei Levéltár bemutatása

FOGADÁS

Fakultatív program 11.30–12.00
A levéltár megtekintése
A levéltári kiállítás megtekintése

A rendezvényen kép- és hangfelvétel készül!

III. Hungarika workshop

Időpont: 2024. május 8.

Helyszín: Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára, Bécsi kapu tér

A Magyar Nemzeti Levéltár Hungarika munkacsoportja és az intézmény Tudományos Igazgatósága harmadik alkalommal rendezte meg május 8-án, szerdán a III. Hungarika workshopot. Az esemény meghirdetésre került a hungarika-kutatók levelezőlistáján, valamint a levéltár online felületein.

A megnyitón köszöntőt mondott Vincze Máté közgyűjteményekért és kulturális fejlesztésekért felelős helyettes államtitkár, Hernyes Zoltán magyar nyelvi képzésekért, diaszpóra és Balassi programokért felelős főosztályvezető, valamint dr. Szabó Csaba, a Magyar Nemzeti Levéltár főigazgatója.

A délelőtti szekció

A konferencia délelőtti szekciójának kiemelt célja volt, hogy lehetőséget adjon a Külgazdasági és Külügyminisztérium által évente meghirdetett, hungarika feltárásokat támogató Klebelsberg Kuno Ösztöndíjra sikeresen pályázók és egyéb kutatók, kutatócsoportok számára, hogy bemutassák munkájukat. A konferencia első felében így elősorban a szomszédos országok (Ausztria, Horvátország, Románia, Ukrajna) közgyűjteményeire irányuló hungarika- kutatásokat részletezték. A délelőtti ülészak előadói Bobay István Zoltán, a KRE BTK TTI történésze, L. Balogh Béni, a Társadalomtudományi Kutatóközpont Kisebbségkutató Intézetének tudományos munkatársa, Paládi Renáta, az MTA Akadémiai Levéltár levéltárosa, az ELTE BTK TDI doktorjelöltje és Ordasi Ágnes, az MNL OL Gazdasági Levéltári Osztály levéltárosa voltak.

A délutáni szekció előadói a Magyar Nemzeti Levéltár vármegyei tagintézményeinek

hungarika gyűjteményét és a munkatársak témával kapcsolatos kutatásait mutatták be. Az előadók Áldozó István, az MNL Győr-Moson-Sopron Vármegye Győri Levéltárának igazgatóhelyettese, Szepessyné Judik Dorottya, az MNL Nógrád Vármegyei Levéltárának főlevéltárosa, Wencz Balázs, az MNL Komárom–Esztergom Vármegyei Levéltárának igazgatója, Szálkai Tamás, az MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltára főlevéltárosa, Kosztyó Gyula, az MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltára segédlevéltárosa, Gyenesi József, az MNL Bács-Kiskun Vármegyei Levéltárának igazgatója, Németh István, az MNL Országos Levéltára 1945 előtti Kormányiszervek Osztályának vezetője voltak.

Az esemény meghívója:

Időpont:
2024. május 8.

Helyszín:
Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára,
Kiállító- és konferenciaterem
1014 Budapest, Bécsi kapu tér 2-4.

10.00-10.30

Köszöntők:

Vincze Máté
közgyűjteményekért és kulturális fejlesztésekért
felelős helyettes államtitkár
Kulturális és Innovációs Minisztérium

Hernyes Zoltán
magyar nyelvi képzésekért, diaszpóra
és Balassi programokért felelős fősztályvezető
Külgazdasági és Külügyminisztérium

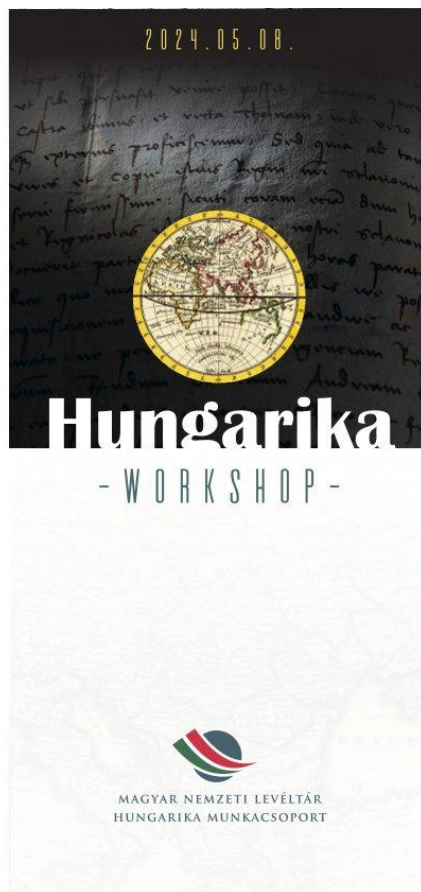
dr. Szabó Csaba
főigazgató
Magyar Nemzeti Levéltár

A rendezvényen való részvétel előzetes regisztrációhoz kötött, amely a honlapon, vagy az alábbi linken elérhető.

Kérjük, részvételi szándékát **ITT** jelezze!

A rendezvényt a Magyar Levéltárosok Egyesülete támogatja a Nyitott Levéltárak 2023/2024 rendezvénysorozat keretében.

I. SZEKCIÓ

II. SZEKCIÓ

Klebsberg Kuno ösztöndíjasok

vármegyei levéltárak hungarika-kutatásai

10.30-10.45
Dr. Bobay István Zoltán
történész, KRE BTK TTI,
Új- és Jelenkori Történeti Tanszék
**A mexikói osztrák önkéntes hadtest hungarikái
a világ különböző pontjairól**

10.50-11.05
L. Balogh Béni
PhD: tudományos munkatárs
Társadalomtudományi Kutatóközpont,
Kisebbségkutató Intézet
Hungarika-kutatások Romániában

11.10-11.25
Kávészünet

11.25-11.40
Paládi Renáta
levéltáros, MTA Akadémiai Levéltár,
ELTE BTK TDI doktorjelölt
**Ukrajnai levéltári kutatások 1991 után:
kutatási tapasztalatok a kijevi
közgyűjteményekben**

11.45-12.00
Ordasi Ágnes
levéltáros, MNL OL GLO
**A Rijekai Állami Levéltár hungarika
iratanyagai - a Fiumei Kereskedelmi
és Iparkamara dokumentumai**

12.00-13.00
Ebédszünet

13.00-13.15
Áldozó István
igazgatóhelyettes, MNL GyMSVGyL
**A közigazgatás működése a Felvidéken
1938-1944 között**

13.20-13.35
Szepessyné Dr. Judik Dorottya
főlevéltáros, MNL NVL
**A történelmi Nógrád vármegyére vonatkozó
hungarikafeltárások tapasztalatai**

13.40-13.55
dr. Wencz Balázs
igazgató, MNL KEVL
**Nyitraivánkai/komáromi hungarika gyűjteméseinkről,
azok eredményeiről, illetve a nehézségeiről**

14.00-14.15
Kávészünet

14.15-14.30
dr. Szálkai Tamás
főlevéltáros, MNL HBVL
**Archívum határon innen és túl.
Bihar vármegye megosztott levéltára**

14.35-14.50
dr. Kosztyó Gyula
segédlevéltáros, MNL Sz5zBVL
**A holokauszt kutatásának lehetőségei
a beregszászi levéltárban**

14.55-15.10
dr. Gyenesi József
igazgató, MNL BKVL
Balanyi Béla kutatásai a jugoszláv levéltárakban

15.15-16.00
Kérdések-válaszok

Felhívjuk figyelmét, hogy a rendezvényen felvételek készülnek, amelyeket a Magyar Nemzeti Levéltár honlapján, a sajtóban, és minden más levéltári közteményben és kiadványban felhasználhatunk. A rendezvényen való részvételről Ön hozzájárul ahhoz, hogy a Magyar Nemzeti Levéltár lefényképezze és a felvételeket felhasználja. Kérjük, olvassa el **adatvédelmi szabályzatunkat!** Kérdéseivel kapcsolatban kérjük, forduljon hozzánk az alábbi címen: rozsmuvelodes@mnl.gov.hu

Előadássorozat Tatabánya Megyei Jogú Város Levéltárában

Tatabánya Megyei Jogú Város Levéltára négy részes előadássorozatot szervezett, ahol meghívott előadók mutatták be kutatásaikat a közönség számára. Az előadásokról felvétel is készült, amelyeket a levéltár hivatalos YouTube csatornáján publikált.

Időpont: 2024. 05. 15.

Helyszín: Tatabánya Megyei Jogú Város Levéltárában

Dr. B. Stenge Csaba: A magyar szénbányászat legsúlyosabb katasztrófája: Van Meter (Pennsylvania)
1907. december 19. (25 résztvevő, 1100 YouTube megtekintés)

Időpont: 2024. 05. 31.

Helyszín: Tatabánya Megyei Jogú Város Levéltárában

Dr. Gászó Dániel: A magyar diaszpóra fejlődéstörténete és magyarországi kapcsolatai. (15 résztvevő, 68 YouTube megtekintés)

Időpont: 2024. 06. 05.

Helyszín: Tatabánya Megyei Jogú Város Levéltárában

Dr. Garami Erika: 100 éves a Magyar Nemzeti Bank. (11 résztvevő, 87 YouTube megtekintés)

Időpont: 2024. 06. 18.

Helyszín: Tatabánya Megyei Jogú Város Levéltárában

Dr. B. Stenge Csaba: Meseországban – magyarok az Amerikai Egyesült Államokban (18 résztvevő, 140 YouTube megtekintés)

Év Levéltára-díj 2023; díjátadó ünnepség

MNL Országos Levéltára

Időpont: 2024. május 28.

Helyszín: MNL Országos Levéltára, Bécsi kapu tér 2–4.

A 2023-as év levéltára díjat a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára kapta. A Bécsi kapu téri levéltári palotában megtartott eseményen a vendégek megismerhették a díjazásban részesült intézményt, majd fogadással egybekötött gasztrosétán vehettek részt, ahol a magyar nemzeti konyháról és a Monarchia konyhájából kaptak ízelítőt.

A díjátadó ünnepséget a díjazott levéltár épületében, az MNL OL Bécsi kapu téri palotájában tartották. Az eseményen köszöntőt mondott Dr. Szabó Csaba, a Magyar Nemzeti Levéltár főigazgatója, Dr. Kenyeres István, a Magyar Levéltárosok Egyesületének elnöke, valamint Dr. Hermann Róbert Széchenyi-díjas történész.

51. Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltári Napok

Az MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltárának rendezvénye

Időpont: 2024. május 28–29.

Helyszín:

Május 28.: Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltár, Kutatóterem, Debrecen, Vármegyeháza u. 1/b.

Május 29.: Berettyó Kulturális Központ, Berettyóújfalu, Mártírok u. 4.

Az MNL HBVL 51. alkalommal rendezte meg Levéltári Napokat. A konferencia két témát ölelt fel: az előadások egyrészt a magyarországi Holokausztal foglalkoztak (annak 80. évfordulója alkalmából), másrészt a debreceni építészetet vizsgálták.

A rendezvény a hagyományokhoz híven két napig tartott. Az első, Debrecenbe szervezett napon az előadók a debreceni lakóépületek építéstörténetével foglalkoztak a 16. századtól kezdve napjainkig, a paticsfalú, náddal fedett kunyhóktól a Kádár-kocka házakig bezárólag. A téma apropója a debreceni fiatal építészek kezdeményezése egy civis negyed közösségi alkotótérként való kialakítása volt.

A második napi rendezvénynek a berettyóújfalui zsinagóga ad helyet, melyet 2021-ben újítták fel, amely ma kulturális térként működik (Berettyó Kulturális Központ – Zsinagóga Kultúrtér). A négy előadás a bihari és hajdúsági zsidóság történetével és a Holokauszt áldozataival foglalkozott.

A pályázott összegből a csoportos étkeztetés díját sikerült fedezni.

Az
MNL Hajdú-Bihar Vármegyei
Levéltára
és a Bihari Múzeumért Alapítvány
tisztelttel meghívja Önt
az
51. Hajdú-Bihar Vármegyei
Levéltári Napok
rendezvényeire

Időpont: 2024. május 28–29.
Helyszín: Debrecen és Berettyóújfalu

A rendezvényen kép- és hangfelvétel készült!

MEGHÍVÓ

DEBRECEN

2024. május 28.
MNL Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltára
(Debrecen, Vármegyeháza u. 1/b.)

10.00 Köszöntők
Bulcsu László alelnök (HBVM-i Közgylűlés)
Szentei Tamás kulturális osztályvezető (DMJV Polgármesteri Hivatal)
Szendiné Orvos Erzsébet igazgató (MNL HBVL)

10.30 Pro Archivo emléklapok kiosztása

10.50–13.10 Előadások
Kovács Imréné elnök (Városvédő Egyesület): A Városvédő Egyesület munkájának bemutatása
Szegedi Károly helytörténet-kutató: „Volt egyszer egy Debrecen”

Kávészünet

Geller Ferenc építész: Pavlovics Károly építész debreceni munkái
Harangi Attila építész: A civisházról a civisnegyedig
Löki Viktor tudományos munkatárs (ÖK VÖI Tisza-kutató Osztály): Debrecen utcái
Husvéth András főlevéltáros (MNL HBVL): A Kádár-kockától a panelházig. Építkezés a Hajdúságban a 20. században

A „Debreceni civisházak” című kiállítás megtekintése

BERETTYÓÚJFALU

2024. május 29.
Zsinagóga Kultúrtér
(Berettyóújfalu, Mártírok útja 4.)

10.00 Köszöntők
Muraközi István polgármester (Berettyóújfalu Város Önkormányzata)
Szabó György elnök (Magyarországi Zsidó Örökség Közalapítvány)
Horovitz Tamás elnök (Debreceni Zsidó Hitközség)
Szendiné Orvos Erzsébet igazgató (MNL HBVL)

10.30–13.50 Előadások
Varjasi Imre főlevéltár-vezető (MNL HBVL): A zsidóság megtelepedése a Hajdúságban. A hajdúbszörményi izraeliták mindennapjai a holokausztig

Kávészünet

Mezei Milán muzeológus (Bihari Múzeum): A berettyóújfalui zsidó közösség története a 19. században
Kovács Gergely főlevéltáros (MNL HBVL): Holokauszt Berettyóújfaluban
Heller Zsolt alelnök (Debreceni Zsidó Hitközség): Többféle szempont, egy kiállítás! – Hogyan készült a Zsinagóga Kultúrtér helytörténeti kiállítása?
Kállai Irén igazgató (Berettyó Kulturális Központ): A berettyóújfalui Zsinagóga Kultúrtér jelenlegi hasznosítása és tervei

A berettyóújfalui zsinagóga emlékkiállításának megtekintése

NYITOTT LEVÉLTÁRAK

ZSINAGÓGA KULTURTER

XLIV. Somogy Levéltári: Dél-dunántúli vármegyék békés és konfliktusos együttélése a 18–20. században

Időpont: 2024. május 29.

Helyszín: MNL Somogy Vármegyei Levéltára, Kaposvár, Bartók Béla utca 8–10.

A résztvevőket házigazdaként Polgár Tamás, az MNL SVL igazgatója üdvözölte, majd átadta a szót Huszti Gábornak, Somogy Vármegyei Önkormányzata alelnökének, aki méltatta az intézmény eddigi munkáját és az aktuális levéltári napot. Ezt követően az alábbi előadók, illetve előadásaik kerültek sorra. A levezetőelnöki teendőket Polgár Tamás látta el. A rendezvényen mintegy 50 résztvevő volt jelen.

Előadók, előadásaik:

Maul-Link Dóra levéltárigazgató-helyettes (MNL TVL): *Határviták és konfliktusok Somogy és Tolna vármegye között a 18. század első évtizedeiben*

Dr. habil. Gózszy Zoltán levéltár-igazgató (MNL BaVL), tanszékvezető (PTE BTK): *A dél-dunántúli vármegyék közötti kommunikáció szerepe a 18. század közepén*

Pintér Tamás segédlevéltáros (MNL BaVL), doktoranduszhallgató (PTE): *Jó szomszédság(?): Somogy és Baranya vármegyék viszonya a 19. század első felében*

Kovács Dániel László doktoranduszhallgató (PTE): *Vármegyék közötti együttműködés az 1809-es utolsó nemesi felkelés idején*

Farkas Péter főlevéltáros (MNL SVL): *Nem somogyi fegyveres erők a Somogy Vármegyei Direktórium területén*

Dr. Paksy Zoltán főlevéltáros (MNL ZVL): *A balatoni megyék együttműködése a két világháború között az idegenforgalom fejlesztése érdekében*

Kiss Norbert Péter levéltárigazgató-helyettes (MNL SVL): *Dél-dunántúli irodalmi élet a 20. század második felében Takáts Gyula irathagyatéka alapján*

Dr. habil. Bertalan Péter tudományos főmunkatárs (VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár), egyetemi docens (KRE BTK): *A Somogy megyei pártelit interperszonális kapcsolatai nemzetközi és megyei dimenzióban*

Récsei Balázs főlevéltáros és Szerelem Péter informatikus (MNL SVL) bemutatta a *Somogy vármegye írásban és képekben Petőfi korában* című virtuális kiállítást.

A történetírás útjai

Workshop a Magyar Nemzeti Levéltár Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltárában

Időpont: 2024. június 7.

Helyszín: MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltára, Széchenyi u. 4., Nyíregyháza

Az érdeklődők számára nyitott szakmai workshop lehetőséget biztosított arra, hogy tudományos projekteken keresztül ismerjék meg a történeti források kutatásának új irányzatait és az ezen a téren elérhető képzési lehetőségeket. A meghívott vendégek olyan aspektusokból mutatták be a forrásfeldolgozás módszereit, amelyek alkalmazásával lehetőség nyílik nagy tömegű, hagyományos eszközökkel már nem kezelhető kvantitatív adatok feldolgozására. Az új eljárásoknak köszönhetően a vizsgált adatokból több esetben új összefüggések is kiszűrhetők, ezáltal a korábbi kutatási eredmények is revidálhatók, árnyalhatók. Ezek az új forrásfeldolgozási alternatívák és technikák nemcsak az ismeretbővítésre szolgálnak, hanem a közgyűjtemények számára is hasznosak lehetnek a belső feldolgozó munka során.

Az előadónak felkért történészek és egyetemi tanárok ezeknek az új irányzatoknak és módszereknek nemcsak aktív használói, hanem oktatói is. A kihívásokkal, kérdésekkel és innovatív lehetőségekkel teli új területről dr. Ballabás Dániel és dr. Rózsa Sándor szóltak. Jelentősnek mondható, hogy egyetemi képzés keretein belül is van mód az ilyen jellegű ismeretek megszerzésére és a szükséges kompetenciák elsajátítására. Az egri Eszterházy Károly Katolikus Egyetem 2021-ben indította el a digitális társadalomtörténet specializációt tartalmazó mesterképzését. Az egyetem történelemtudományi intézetének múltjáról, jelenéről és jövőjéről, valamint a társadalomtörténet-írás legújabb irányzatairól prof. dr. Valuch Tibor egyetemi tanárral beszélgettek a szervezők.

NYITOTT LEVÉLTÁRAK 2023/24

A Magyar Levéltárosok Egyesülete
„Nyitott Levéltárak”
programsorozatának keretében
a Magyar Nemzeti Levéltár
Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltára
tisztelettel hív és vár minden kollégát és történetírás iránt érdeklődőt

A történetírás új útjai
című workshopjára

Időpont: 2024. június 7., péntek 10:30
Helyszín: MNL SzSzBVL kutatóterme
Nyíregyháza, Széchenyi u. 4

A rendezvény fő támogatói:

MNL SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG VÁRMEGYEI LEVÉLTÁRA

Köszöntő
Dr. Bánszki Hajnalka (igazgatóbejelentés, MNL SzSzBVL)

Konferencia
Dr. Valuch Tiborral
(történész, az EKKE tanára, Társadalomtudományi Kutatóközpont Politikatudományi Intézet kutatóprofesszora)
Garas Norbert
levéltáros beszélget az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Történelemtudományi Intézetének munkájáról és a társadalomtörténet-írás új irányzatairól

Dr. Rózsa Sándor
(egyetemi adjunktus, EKKE Történelemtudományi Intézet):
Régi források – új módszerek. A térinformatika lehetőségeinek kiaknázása a környezettörténeti kutatásokban

Dr. Ballabás Dániel
(egyetemi docens, EKKE Történelemtudományi Intézet):
A programozó történész. Adatok, kódok, hitbizományok

Dr. Pap József
(egyetemi tanár, EKKE Történelemtudományi Intézet):
A relációs adatbázis felhasználása a társadalomtörténeti kutatásban

A rendezvényen kép- és hangfelvétel készül.

VII. Levéltári Piknik

Időpont: 2024. június 8.

Helyszín: Budapest Főváros Levéltára, 1139 Budapest, Teve utca 3–5.

Budapest Főváros Levéltára hetedik alkalommal rendezte meg a Levéltári Pikniket; az első Piknikre 2017-ben került sor, a „Nyitott Levéltárak” országos programsorozat megnyitója keretében. A Magyar Levéltárosok Egyesülete kezdeményezésére 2012-ben útjára indult programsorozat célja, hogy a nemzeti emlékezet tárházainak számító levéltárak tevékenységét bemutassa és a nemzeti múlt megőrzésében elfoglalt kulcsfontosságú szerepére felhívja a figyelmet. Időpontja a Nemzetközi Levéltári Naphoz kapcsolódik (június 9.)

A Magyar Levéltárosok Egyesülete 2017-ben határozta el, hogy nem egy egyszerű megnyitó, hanem egy könnyedebb hangvételű, fesztivál jellegű rendezvény keretében indítja útjára az országos programsorozatot, ahol a hazai levéltárak – amelyek száma az utóbbi két évben a határon túli levéltárakkal is bővült – széles skálájának is lehetőséget biztosít a bemutatkozásra, egyben az egymás közötti szakmai és kevésbé szakmai kommunikációra.

A helyszínt a kezdetek óta Budapest Főváros Levéltára biztosítja, amelynek infrastruktúrája alkalmas egy ilyen nagyobb szabású, szabadtéri rendezvény lebonyolítására is. A BFL tágas, zárt udvarán állítjuk fel a színpadot és sátrakat, az épület mindenki által látogatható részén pedig további standokat alakítunk fel, ahol a levéltárak bemutathatják az intézményükben folyó tevékenységeket (kiadványok, levéltár-pedagógiai, kézműves foglalkozások stb.). Több program párhuzamos megrendezésére is van lehetőség. A szakmai bemutatók, a hagyományos levéltári séták, az aktuális, kiállításokhoz kapcsolódó tárlatvezetések mellett könnyedebb hangvételű családi- és gyerekprogramokkal, koncertekkel igyekszünk minél több látogatót bevonni, ezzel is nagyobb figyelmet, nyilvánosságot biztosítva a levéltárak számára. A programunkat választó családoknak és minden korosztálynak, akik érdeklődnek a történelem, a levéltárak, és általában a kultúra iránt, egész napos, változatos és színvonalas programot igyekszünk kínálni. Legfőbb célunk, hogy minél szélesebb rétegek számára tegyük közérthetővé a levéltárak feladatát, küldetését.

Ebben az évben a budapesti közlekedés története állt a rendezvény középpontjában, a témához kapcsolódó kiállítást tekinthetik meg az érdeklődők az aulában és az első emeleti kiállítóteremben.

A VII. levéltári Piknik programja:

10.00–18.00 Levéltári kavalkád – a látogatók a sátrakban tájékozódhatnak a résztvevő levéltárak munkájáról, kiadványairól, tevékenységéről (Helyszín: BFL udvar)

10.00–18.00 Falkonetta kompánia kitelepülése az udvaron: 17. századi katonai tábor

11.30–18.00 Backstage (Levéltári séta): a BFL épületének bemutatása (11.30; 13.00; 14.30; 16.30)

11.30–15.30 „Gyere, szállj be az Időgépbe!” – Budapest Időgép (Aula)

12.00–13.00 és 16.00-17.00 Tárlatvezetés a „Budapest közlekedik” – a főváros közlekedésének történetét bemutató kiállításban

10.00–11.00 Barna Zsombor bábművész előadása Vitéz László Ángliában címmel (BFL udvar, színpad)

11.00–11.30 VII. Levéltári Piknik nyitó ünnepsége (BFL udvar, színpad)

11.30–12.30 Bogár Muzsika zenekar gyerekkoncertje (BFL udvar, színpad)

12.00–15.00 Arcfestés gyerekeknek (Helyszín: BFL udvar, fedett parkoló)

12.00–15.00 Az UtaZoo MiniZoo bemutatója (Helyszín: BFL udvar, fedett parkoló)

13.30–15.30 Beszélgetés a levéltárakban őrzött közlekedéstörténeti forrásokról (színpad)

12.00–13.30; 13.30–15.00 „Családfa-kutató gyorstalpaló” (Gárdonyi-terem)

12.00–16.00 Levéltári foglalkozások – Kreatív sziget: noteszkészítés, pecsétöntés, oklevélírás, 50 éves a Rubik-kocka (BFL udvar, fedett parkoló)

16.30–21.00 Könnyűzenei koncertek

16.30–17.30 Musical Trips Trió koncertje

18.00–19.00 Ónodi Eszter and The Open Pub koncertje

19.30–21.00 ROOM SERVICE – Bryan Adams tribute band (Hungary) koncertje

Dózsa György Békés megyében, 1514-ben Adalékok a paraszti költözködés és egy lázadás történetéhez

Időpont: 2024. június 14.

Helyszín: Békés Megyei Könyvtár előadóterme, Kiss Ernő utca 3., Békéscsaba

Az esemény mintegy 60 fő részvételével zajlott le a Békés Megyei Könyvtár és az MNL Békés Vármegyei Levéltárának közös konferenciája Békéscsabán.

Sáfár Gyula levéltárigazgató köszöntő szavai után Gulyás László Szabolcs vázolta a középkori jobbágyság kialakulásának és költözési jogainak történetét. C. Tóth Norbert tudományos megalapozottsággal, ugyanakkor könnyed modorban szólt a keresztesek lázadásának eseményeiről. Halmágyi Miklós Békés megyei erőszakos jobbágyköltöztetésekre és az 1514. évi lázadás helyi vonatkozásaira irányította a figyelmet középkori oklevelek fényképeivel illusztrált előadásában.

Az első három előadás után Gulyás László Szabolcs bemutatta C. Tóth Norbert *Dózsa György – kultusz és történelem* című könyvét. A délelőtti ülést követően a Méteres vendéglő által szolgáltatott finom ebéd és kötetlen beszélgetések után folytatódott a konferencia.

Erdész Ádám előadásából a kétegyházi születésű történész-professzor, Márki Sándor Dózsa Györgyről írt monográfiáját ismerhettük meg. Németh Csaba a 18. századba vezette a hallgatóságot, Harruckern János György Békés megyei jobbágytelepítéseit mutatta be. Juhász Zoltán, a Békés

Megyei Könyvtár igazgatója intézménye ismeretterjesztő projektjeiről, a BékésWikiről és idegenvezető sétákról tájékoztatta a közönséget.

MEGHÍVÓ

A Békés Megyei Könyvtár és a Magyar Nemzeti Levéltár Békés Vármegyei Levéltára tisztelettel meghívja Önt

Dózsa György Békés megyében 1514-ben.
Adalékok a paraszti költözködés és egy lázadás történetéhez című konferenciájára

Időpont és helyszín: 2024. június 14. 11 órától,
Békés Megyei Könyvtár előadóterme, Békéscsaba, Kiss Ernő u. 3.

Program

- 11.00 Köszöntő
- 11.05 Gulyás László Szabolcs (történész, Nyíregyházi Egyetem, Károli Gáspár Református Egyetem); A jobbágyság szabad költözése a középkori Magyarországon
- 11.25 C. Tóth Norbert (történész, HUN–REN–MNL–SZTE Magyar Medievalistikai Kutatócsoport vezetője); Minek nevezzük az 1514. évi eseményeket és milyen következményei voltak?
- 11.45 Halmágyi Miklós (levéltáros, MNL Békés Vármegyei Levéltár); 1514 Csabán. Költöző és lázadó jobbágyok a középkori Békés megyében
- 12.05 C. Tóth Norbert *Dózsa György – Kultusz és történelem* című új könyvének bemutatása
- 12.15 Fogadás
- 13.00 Énekkel közreműködik: Kiss Rózsa (énektanárs, Lencsési Általános Iskola)
- 13.05 Németh Csaba (levéltáros, MNL Békés Vármegyei Levéltár); Harruckern János György jobbágytelepítései Békés megyében a 18. század elején
- 13.25 Erdész Ádám (nyugalmazott igazgató, MNL Békés Vármegyei Levéltár); Dózsa György historikusa: Márki Sándor Dózsa-monográfiája és utóélete
- 13.45 Juhász Zoltán (igazgató, Békés Megyei Könyvtár); A helyismeret szolgálatában

Levezető elnök: Sáfár Gyula (igazgató, MNL Békés Vármegyei Levéltár)

Felhívjuk szíves figyelmüket, hogy a rendezvényen kép- és hangfelvétel készíthető.

Logók: BMK, MNL, Nemzeti Kulturális Alap, NYITOTT LEVÉLTÁRAK, MNL BÉKÉS VÁRMEGYEI LEVÉLTÁRA

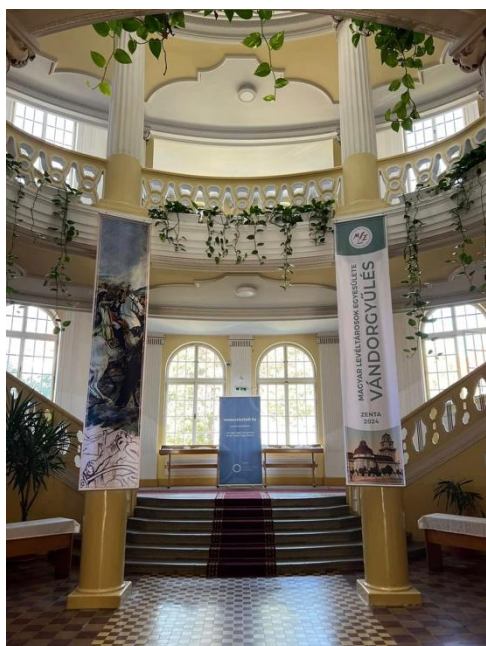
A Magyar Levéltárosok Egyesülete 2024. évi vándorgyűlése

Helyszín: Zenta, Vajdaság Autonóm Tartomány, Szerbia

Időpont: 2024. július 3.

A Vándorgyűlés (2024. július 1–3.) harmadik napján, szerdán a Városházán a Zentai Történelmi Levéltár korábbi igazgatója, id. Fodor István elnökletével megtartott plenáris ülésen a vajdasági magyar levéltári szakemberek – a Zentai Történelmi Levéltár, a Vajdasági Levéltár és a Szabadkai Történelmi Levéltár munkatársai – osztották meg tapasztalataikat, mindennapi munkájuk során felmerülő problémáikat a vendégekkel.

Július 3-án, szerdán délelőtt került sor a második plenáris ülésre, amelyet ismét a Városháza dísztermében tartottak. Az első napi nemzetközi kapcsolatok tematikáját folytatva, de immár a regionális levéltárak működésére és eredményeire fókuszáltak az előadások. A Vajdasági Levéltár, a zentai Történelmi Levéltár és a szabadkai Történelmi Levéltár tevékenységét ismerhették meg a hallgatók közelebről. Ifjabb Fodor István (igazgató, Történelmi Levéltár, Zenta) a Kisebbségi érdekvédelem a vajdasági levéltárakban címmel tartott előadásában a nehézségekről és lehetőségekről számolt be. Molnár Tibor (főlevéltáros, Történelmi Levéltár, Zenta) A zentai közjegyzőség – a kezdetektől Trianonig 1875–1920 címmel megtartott előadásában nemcsak a közjegyzőség és a közjegyzők, hanem az iratok történetéről és felhasználhatóságáról is szólt. Gajda Szilvia (könyvtáros, Történelmi Levéltár, Zenta) a Levéltár-pedagógia az iskola falain belül című előadásában bemutatta az eddigi programjait, külön kitérve a magyarországi levéltárakban (különösen a BFL-ben) megismert hasonló projektek inspiráló hatására. Szűgyi Ferenc (levéltáros, Történelmi Levéltár, Zenta) A zentai Történelmi Levéltár magyarországi kapcsolatai 2014-től 2023-ig című előadásában az elmúlt tíz évben kialakított gyümölcsöző szakmai együttműködések részletezte. Recskó Szabolcs (főlevéltáros, Történelmi Levéltár, Zenta) ARHIS – a levéltári fondok és gyűjtemények központi nyilvántartó szoftvere Szerbiában című előadásában az országos szinten 2019-től (Zentán 2020-tól) működő nyilvántartórendszer működését mutatta be annak előnyeivel és hátrányaival egyetemben (pl. cirillbetűs, szerb nyelvű felület van csupán). Miladinov Kartag Sarolta (levéltáros, Vajdasági Levéltár) A Magyar Királyság Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium (1867–1918) fondja kutatási lehetőségei a Vajdasági Levéltárban című előadásában az 1926-ban, majd 1956-ban az Országos Levéltártól kapott fondokat mutatta be. Stevan Mačković (igazgató, Történelmi Levéltár, Szabadka) Levéltári nap Szabadkán – a kezdetektől napjainkig című előadásában az idén már 17. alkalommal megrendezett levéltári rendezvény eddigi tematikájáról beszélt, kiemelve a magyarországi előadók és kapcsolatok jelentőségét.

MNL Nógrád Vármegyei Levéltára XVI. Levéltári Napja „A helytörténet és családtörténet a levéltári kutatások tükrében”

Időpont: 2024. szeptember 24.

Helyszín: MNL NVL, Ady Endre út 3/C., Salgótarján

Az eseményt az MNL B-A-Z Vármegyei Levéltára, az MNL Heves Vármegyei Levéltára, az MNL Nógrád Vármegyei Levéltára és az MTA Miskolci Akadémiai Bizottsága szervezte.

XVI. Levéltári Nap

„A helytörténet és családtörténet a levéltári kutatások tükrében” című regionális levéltári konferencia

Időpont: 2024. szeptember 24., 10 óra
Helyszín: MNL Nógrád Vármegyei Levéltára, 3100, Salgótarján, Ady Endre út 3/C.

Az MNL Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Levéltára, az MNL Heves Vármegyei Levéltára, az MNL Nógrád Vármegyei Levéltára és az MTA Miskolci Akadémiai Bizottsága tisztelettel meghívja Önt tudományos konferenciájára

10.00-10.30 Köszöntők

Dr. Prof. Ó. Kovács József, a Magyar Nemzeti Levéltár tudományos igazgatója
Skuczi Nándor, a Nógrád Vármegyei Önkormányzat Közgyűlésének elnöke
Dr. habil. Gréczy-Zsoltos Enikő, egyetemi docens, az MTA Miskolci Akadémiai Bizottságának alelnöke

Gusztiné Dr. Toronyi Judit, az MNL Nógrád Vármegyei Levéltárának igazgatója:
1100 éve Európában, 20 éve az Európai Unióban interaktív vándorkiállítás bemutatása

PROGRAM

Levezető elnök: Dr. Prof. Ó. Kovács József

Előadások:

10.30-10.45 Bodnár Tamás (főlevéltáros, igazgatóhelyettes, MNL BAZVL):
Térképek, helytörténeti kutatás, történeti földrajz Borsod vármegyében

10.45-11.00 Dr. Kovács Krisztián (levéltáros, MNL NVL):
A 18. századi tanúvallati jegyzőkönyvek jelentősége a hely- és családtörténeti kutatásban

11.00-11.15 Szünet

11.15-11.30 Gyebnár Kristóf (segédlevéltáros, MNL HVL):
A német megszállás és a nyilas hatalomátvétel hatása Nógrád vármegye főispáni pozíciójára

11.30-11.45 Kis József (főlevéltáros, igazgató, MNL BAZVL):
Szervezkédsi ügyek a kaszinarcai internálótáborban

11.45-12.00 Dr. Gál Máté (segédlevéltáros, MNL HVL):
Zavarok az Állami Egyháziügyi Hivatal vidéki működésében

12.00-13.00 Fogadás

13.00-13.15 Dr. Bodovics Éva (főlevéltáros, MNL BAZVL):
A filoxeravész és más szőlőbetegségek Borsod, Abaúj és Zemplén vármegyékben

13.15-13.30 Szepessy Dr. Judik Dorottya (főlevéltáros, MNL NVL):
Ferdinánd trónörökös „Technológiai gyűjteményének” nógrádi vonatkozásai

13.30-13.45 Kiss Lajos (levéltáros, MNL BAZVL):
A gönci zsidóság a 19. sz. közepén

13.45-14.00 Galcsik Zsolt (levéltáros asszisztens, MNL NVL):
„A magasztos szellemű hölgy”, Ferenczy Teréz (1823-1853) költőnő tragikus életútja a kutatások tükrében

A belépés díjtalan!
A rendezvényen kép- és hangfelvétel készíthető!

MNL Bács-Kiskun Vármegyei Levéltára XXIII. Levéltári Napja Levéltárünnep

Időpont: 2024. október 7.

Helyszín: Kecskeméti Katona József Múzeum, Kecskemét, Rákóczi út 1. (Cifrapalota)

A rendezvény a Nyitott Levéltárak programsorozat keretéből 100 000 forintot nyert, amelyet a csoportos étkeztetés költségeire fordított.

A rendezvény közel félszáz főnyi hallgatóságát a helyi és vidéki társintézmények tudományos munkatársai, a megyei honismereti mozgalom tagjai, a helytörténet iránt érdeklődő megyei és városi közönségalkották.

A tematikus konferencia előadásai az MNL BKVL múltját, szervezeti egységeinek történetét, a nagy levéltáros elődök tevékenységét tárta a résztvevők elé. A témaválasztás tisztelgés volt a 300 éves Archivum Regni, az ország levéltárának kerek évfordulója előtt.

Levéltáriünnep

2024. október 7. 10 óra

Helyszín: Kecskeméti Katona József Múzeum, Cifrapalota (Kecskemét, Rákóczi út 1.)

A konferencia programja:

Dr. Czetz Balázs főigazgató-helyettes (Magyar Nemzeti Levéltár)
MEGNYITÓ

Gyenesei József igazgató (MNL Bács-Kiskun Vármegyei Levéltára)
A BÁCS-KISKUN VÁRMEGYEI LEVÉLTÁR MÚLTJA ÉS JELENE

Kőfalviné Ónodi Márta főlevéltáros (MNL Bács-Kiskun Vármegyei Levéltára)
MOZAIKOK A FÉLEGYHÁZI LEVÉLTÁR TÖRTÉNETÉBŐL

Gönczi Gergő levéltáros (MNL Bács-Kiskun Vármegyei Levéltára)
NAGY LEVÉLTÁROS ELŐDÖK A KECSKEMÉTI ÉS A MEGYEI ARCHIVUM ÉLÉN

Tánczos-Szabó Ágota főlevéltáros (MNL Bács-Kiskun Vármegyei Levéltára)
DR. BALANYI BÉLA LEVÉLTÁR-IGAZGATÓ KÜLÖNLEGES HAGYATÉKA

Szünet

Hlbocsányi Norbert főlevéltáros (MNL Bács-Kiskun Vármegyei Levéltára)
LEVÉLTÁRI IRATPUSZTULÁSOK A HIRÓS VÁROSBAN

Szabó Bence igazgatóhelyettes (MNL Bács-Kiskun Vármegyei Levéltára)
„ÁLMAINK A RAKTÁRAKRÓL”
LEVÉLTÁRFEJLESZTÉSI ELKÉPZELÉSEK BÁCS-KISKUN VÁRMEGYÉBEN

Sarlós István levéltáros (MNL Bács-Kiskun Vármegyei Levéltára)
BAJA VÁROS LEVÉLTÁRA.
EGY SOK HELYEN MEGFORDULT VÁROSI IRATANYAG HÁNYATTATÁSAI

MEGHÍVÓ

Támogatóink:

Nemzeti
Kulturális
Alap

KJM
Kecskeméti
Katona József Múzeum

A rendezvényen kép és hangfelvétel készíthető.

Nő, anya, társ. Asszonyok a Károlyi családban.

(Tudományos konferencia beszámoló)

Időpont: 2024. október 9.

Helyszín: MNL Fejér Vármegyei Levéltára Előadóterem, Székesfehérvár, Szent István tér 2–3.

300 éve halt meg Barkóczy Krisztina, Károlyi Sándor felesége. Az évfordulóhoz kapcsolódóan – időszaki kiállítás mellett – tudományos tanácskozással készült a Magyar Nemzeti Levéltár Fejér Vármegyei Levéltára. A konferencia az azonos című kiállításhoz kapcsolódott (A 2024. június 4—én megnyílt időszaki tárlat kurátora dr. Laczlavik György). A rendezvény az MLE Nyitott Levéltárak 2024. évi pályázatán csoportos étkezésre és ásványvíz-vásárlásra bruttó 300 ezer forintos támogatást kapott.

A rendezvény jelentős érdeklődés közepette, mintegy hatvan hallgató jelenlétében kezdődött. A tanácskozást gróf Károlyi György nyitotta meg, a levezető elnök tisztjét dr. Fehér György történész, a Magyar Mezőgazdasági Múzeum nyugalmazott főigazgatója töltötte be.

A konferencia első előadója Mészáros Kálmán HM HIM munkatársa volt, a történész bevezette a hallgatóságot Károlyi Sándor támaszának, Barkóczy Krisztinának az életébe, gyermekkorától a gróffal kötött házasságán át elhunytáig.

Arany Krisztina főlevéltáros a Bécsi magyar levéltári kirendeltségről Harruckern Jozefa életútját mutatta be online bejelentkezés mellett.

Fazekas Rózsa nyugalmazott főiskolai tanár, Nyíregyházi Egyetem egykori munkatársa Zichy Karolina életének egy kiemelt szakaszát tárta a hallgatóság elé és az 1849 utáni évek eseményeire koncentrált a grófnő életében.

Völgyesi Zoltán a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárának főlevéltárosa „a szociális gondoskodás mintaadója” keresztelt Apponyi Franciskának jótékonyági tevékenységét mutatta be. Rigó Renáta, az MNL Országos Levéltárnak segédlevéltárosa a sikeres üzletasszonyként is tevékenykedő Windischgrätz Máriával foglalkozott.

Az utolsó előadásban a kurátor, dr. Laczlavik György főlevéltáros a Károlyi család levéltári forrásait tárta a hallgatóság elé, különös tekintettel az iratanyagban a női szerepeket rögzítő dokumentumokra (házassági szerződések, fotók, levelek stb.).

A konferenciát követően a hallgatóságot fogadás jellegű melegítkeztetés várta a Kiskulacs Étteremben. Az állófogadást követően az érdeklődők visszatértek a levéltárba, ahol részt vehettek Laczlavik György szakvezetésén az időszaki tárlaton.

Felsőoktatási levéltárak fejlődése, jelene és jövője Soproni Egyetem, Központi Könyvtár és Levéltár szakmai napja

Időpont: 2024. október 15.

Helyszín: Soproni Egyetem, Központi Könyvtár és Levéltár

Soproni Egyetem, Központi Könyvtár és Levéltár a Nyitott Levéltárak 2023/2024 programsorozat keretében szervezett levéltári szakmai napot a Soproni Egyetem Ligneum Látogatóközpontjában 2024 október 15-én, amelynek apropóját az egyetem Központi Levéltára alapításának 40 évfordulója adta. E levéltár 1984. szeptember 1-i hatállyal kapta meg a szaklevéltári működési engedélyt, ebből az alkalomból rendeztek a szélesebb közönség számára is érdekes szakmai napot, amelynek fő célja a levéltárak, különös tekintettel a felsőoktatási levéltárak munkájának ismertebbé tétele volt.

A programot Pásztor Enikő, a Soproni Egyetem oktatási rektorhelyettese nyitotta meg, majd Vajda Tamás, a Magyar Felsőoktatási Levéltári Szövetség elnöke és Tompa Mónika, az egyetem Központi Könyvtár és Levéltárának főigazgatója köszöntötte a résztvevőket és vendégeket. Ezt követően a levéltárak, különösen a felsőoktatási levéltárak jogi, szakmai jelentőségéről, fejlődéséről és jövőbeli kihívásairól hangzott el két érdekfeszítő előadás Bényei Balázs Istvántól, a KIM Könyvtári és Levéltári főosztályának főtanácsosától, valamint Vajda Tamástól, az MFLSZ elnökétől valamint a Szegei Tudományegyetem levéltárigazgatójától. Az előadásokat szakmai kerekasztalbeszélgetés követte a hazai felsőoktatási levéltári élet jeles képviselői és a Soproni Egyetem levéltárának munkatársai részvételével. A kerekasztal résztvevői és a közönség között igen jóhangulatú és szakmai szempontból is tanulságos beszélgetés alakult ki, amely a jelenlévő érdeklődő közönség számára is érthetőbbé, testközelibbé tette a levéltáros szakmát és a felsőoktatási levéltárakat.

Vidéktörténet – vidéki életvilágok
A témára vonatkozó levéltári források felhasználási lehetőségei
XXV. Levéltári Nap az MNL Baranya Megyei Levéltárában

Időpont: 2024. október 30.

Helyszín: Pécs, Rét utca 9.

A Nemzeti Művelődési Intézet által koordinált Petőfi Kulturális Program (PKP) megvalósítása során Baranya vármegye kisebb-nagyobb településeinek történeti múltját elevenítik fel, illetve a helyi érdeklődőket ismertetik meg a levéltár gyűjteményében található, településük múltjával, vizuális megjelenítésével kapcsolatos dokumentumokkal. A forrásadottságnak megfelelően különösen erős figyelem irányul a 20. század irategyütteseire és az azokból nyerhető információkra. E források felhasználhatóságának kereteit és kritikáját hivatott megmutatni a konferencia első szekciója, ahol egy szélesebb perspektívában szemlélte, a téma országos viszonyrendszerének áttekintésére hivatott intézetek munkatársai mutatták be a vidéktörténet kurrens feladatait.

A második szekció a vidéktörténet szempontjából egyedülállóan informatív forráscsoport, a Községi Krónikák felhasználhatóságát tárgyalta. Ez a terjedelmét tekintve is jelentős gyűjtemény nemcsak írott forrásanyagként, de a településekhez kapcsolódó fotódokumentáció miatt vizuális történeti forrásként is fontos adatbázis 1972-től a rendszerváltásig enged betekintést Baranya falvainak és városainak történetébe. A kerekasztal-beszélgetés során a rokontudományok képviselőivel vizsgálják meg e források felhasználásának elméleti és gyakorlati lehetőségeit.

LEVÉLTÁRNAK VALÓ VIDÉK

A Magyar Nemzeti Levéltár Baranya Vármegyei Levéltárának
XXV. Levéltári Napi programja

9.30 – Köszöntő **Czetz Balázs** (főigazgató-helyettes, MNL)
9.40 – Vidéktörténeti szekció (moderál: **Góczy Zoltán** levéltár-igazgató, MNL BaVL)
9.40 – 10.20 **Ó. Kovács József** (tudományos igazgató, MNL) – **Horváth Gergely Krisztián** (tudományos főmunkatárs, HUN-REN BTK TTI) – **Bánkúti Gábor** (egyetemi docens, PTE BTK TTI): *A vidéktörténet perspektívái és forrásai 1970–1990*
10.20 – 10.40 **Polyák Petra** (levéltárigazgató-helyettes, MNL BaVL): *A baranyai községi krónikák forrásértéke*
10.40 – 11.00 **Ragadics Tamás** (adjunktus, PTE BTK SZT): *Átalakuló vidéki társadalom a falukrónikák tükrében*
11.00 – 11.20 **Máté Gábor** (adjunktus, PTE BTK NKAT): *Településkritikák a községi krónikák alapján*
11.20 – 11.35 szünet
11.35 – Petőfi Kulturális Program szekció (moderál: **Polyák Petra**)
11.35 – 11.55 **Vargháné Szántó Ágnes** (főlevéltáros, MNL BaVL): *Részvételünk a Petőfi Kulturális Programban – projektbemutató*
11.55 – 12.35 **PKP tapasztalatok. Kerekasztal-beszélgetés** (moderál: **Góczy Zoltán**)
Résztevők: **Ruzsa Éva** (levéltár-igazgató, MNL TVL), **Kovács Eleonóra** (főlevéltáros, MNL), **Polgár Tamás** (levéltár-igazgató, MNL SVL)
12.35 – 12.50 **Bósz Attila** (főlevéltáros, MNL BaVL): *Az MNL Baranya Vármegyei Levéltára évkönyve*
12.50 – 13.10 **Udvardi Péter** (mesteroktató, PTE MIK): *Baranya megye közúti közlekedésének forrásai az 1970-es, 1980-as évekből*
13.10 – 13.20 **Vértesi Lázár** (levéltáros, MNL BaVL): *Nagyatádi Visy László pécsi főispán háborús naplója II. 1915 – kötetbemutató*
13.20 – 13.30 Kérdések, hozzászólások
13.30 – 13.45 „Elmesélem 1000 szóban” diák pályázat – díjkiosztó
13.45 – Zárzó

2024. október 22. 9:30

Helyszín: Tudásközpont, Pécs, Universitas utca 2/A, Konferenciaterem
A rendezvényen hang- és képfelvétel készül.

**„Anyakönyvek, családtörténet, levéltári kutatás”
XLI. Vas Vármegyei Levéltári Nap, 2024. október 30.**

Időpont: 2024. október 30.

Helyszín:

Dr. Melega Miklós levéltárigazgató megnyitója után a levezető elnök, Kovács Eleonóra (MNL) szakmai megnyitója következett, majd az előadók kapták meg a pulpitust. A konferencia előadásait a rendező levéltár egykori és jelenlegi munkatársai tartották.

Feiszt György „Az anyakönyv mint történeti forrás” címmel általánosságban beszélt az anyakönyvekről, azok kialakulását, típusait ismertetve alaposan körüljárta a kutatás elé kerülő problémákat, azok kezelésének lehetséges módjait.

Kóta Péter a szombathelyi katolikus házassági anyakönyvbe a 18. század vége táján bekerült — nem oda tartozó — bejegyzéseket vizsgálta, a szűkszavú említések értelmezéséhez más források adatait is segítségül hívva.

Kovács Eszter anyakönyvi adatokra támaszkodva a vépi Erdődy-uradalom tisztikarának családi, hivatásbeli kapcsolatait mutatta be.

Pál Ferenc egy Szombathely melletti falu, Zanat lakosságának társadalomtörténetét vizsgálta, az oral history módszereit is alkalmazva.

Tilcsik György a reformkori Szombathely városvezetői elitjét mutatta be imponálóan gazdag, anyakönyvekből merített anyagon. Az előadás a kapcsolatelemzés legmodernebb eszközeit is felvonultatta.

Bajzik Zsolt beszélt a Vas vármegyei anyakönyvek Trianon utáni kálváriájáról, valójában az utódállam Jugoszlávia követeléseinek (nem) teljesítéséről, mintegy adalékként a korszak levéltártörténetéhez.

A konferencia látogatóinak összlétszáma 60 fő körül alakult.

Népmozgások és kényszermigráció a Kárpát-medencében 1944 – 1990. II. Tudományos konferencia

Időpont: 2024. november 14.

Helyszín: 1014 Budapest, Bécsi kapu tér 2-4., Konferencia- és kiállítóterem

A Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára Gazdasági Levéltári Osztálya által 2023. november 14-én lebonyolított „Népmozgások, kényszermigráció a Kárpát-medencében 1944–1990” című konferencián számos előadás hangzott el a témában, azonban így sem sikerült kimeríteni a benne rejlő lehetőségeket. Ezért az osztály hagyományteremtő jelleggel évente megrendezésre kerülő tudományos rendezvénye az előző évi konferencia még ki nem aknázott témáinak és az újabb kutatási eredmények bemutatását kívánja lehetővé tenni.

A cél az, hogy a második világháborút követő népmozgásoknak a történettudományi diskurzus középpontba állításával lendületben maradjanak a nemcsak gazdasági levéltári forrásokon alapuló kutatások, feldolgozások és nem utolsósorban a széles körben hasznosuló adatbázisépítések és forrás publikációk.

A Kárpát-medence 20. század második felét érintő népmozgási folyamatai mindmáig a tudományos diskurzus homlokterében állnak. Az egyének és a közösségek életét legnagyobb mértékben a világtörténelmi események által mozgatott kényszermigrációs folyamatok befolyásolták, különösen a második világháborút követő néhány évben. A magyar-német és a magyar-szlovák viszonylatban végbemenő ki- és áttelepítések, az etnikai, vagy politikai okokból történő menekülés nemcsak az országok demográfiai és társadalmi viszonyaira hatottak sajátosan, hanem napjainkig meghatározzák a kétoldalú, valamint a közösségi érintkezés formáit, színtereit és lehetőségeit. A figyelem középpontjába az 1944 és 1990 között lezajlott, az egyes közösségeket és társadalmi csoportokat szétziláló kényszertelepítéseket vagy a nemzeti és társadalmi traumákból fakadó kitelepülések okait, lefolyását és következményeit kívánjuk középpontba állítani.

Áttelepülés ideje	Az áttelepülők száma összesen
Kényszerek között	
A második világháború utáni népeségmozgások aspektusai	
Levezető elnök: Dr. Ó. Kovács József	
10.00 – 10.10	Dr. Ó. Kovács József DsC tudományos igazgató (Magyar Nemzeti Levéltár) Megnyitó gondolatok
10.10 – 10.30	Prof. Dr. Szarka László egyetemi tanár (Selye János Egyetem) A nemzetállami homogenizáció céljai és eszközei Közép-Európában 1944-1949
10.30 – 10.50	Dr. Koloh Gábor tudományos munkatárs (HUN-REN BTK Történettudományi Intézet) Népeségmozgás Budapesten és Magyarország járásaiban az 1949. évi népszámlálás alapján
10.50 – 11.10	Angyal Béla, PhD munkatárs (Fórum Kisebbségkutató Intézet) A csehszlovák-magyar lakosságcsere előzményei, kül- és belpolitikai vonatkozásai
11.10 – 11.30	Dr. Kovács Szabolcs levéltáros (MNL Digitális Tartalomfejlesztési Osztály) „Slovensko vás volá!” Magyarországi szlovákok áttelepülése Csehszlovákiába a lakosságcsere- egyezmény keretében
11.30 – 11.50	Prof. Dr. Tóth Ágnes kutatóprofesszor (HUN-REN TTK Kisebbségkutató Intézet) Jugoszláviai németek Magyarországon (1944-1947)
11.50 – 12.15	Hozzászólások, vita
12.15 – 13.00	Szünet
Hazák, házak, otthonok	
Egyéni és közösségi sorsok a források tükrében	
Levezető elnök: Katona Csaba	
13.00 – 13.20	Dr. Eiler Ferenc tudományos főmunkatárs (HUN-REN TTK Kisebbségkutató Intézet) Fenekestül telfordítva. Migrációs hullámok egy magyarországi német faluban (Harta, 1944–1948)
13.20 – 13.40	Dr. Bánszki Hajnalka igazgató (MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltára) Menekültek Nyiregyházán és Szabolcs vármegyében a második világháború után
13.40 – 14.00	Dr. Völgyesi Zoltán főlevéltáros (MNL OL, Gazdasági Levéltári Osztály) A kiket kivetett a haza: egy arisztokrata család kényszermigrációja és szétszóródása 1944-1945 után (A főtí Károlyiak)
14.00 – 14.20	Dr. Cservenka Ferdinánd levéltáros (MNL OL, 1945 utáni Kormányzati és Pártiratok Osztálya) „Málenkij robot” ürügyén Magyarországról elhurcolt civilek beazonosítása az online adatbázisok segítségével
14.20 – 14.40	Dr. Ritter György főlevéltáros (MNL OL, Gazdasági Levéltári Osztály) „Anyanyelvűek” – A magyarországi németek „kitelepítési” akciója, a földhivatali iratok és visszaemlékezések tükrében
14.40 – 15.00	Hozzászólások, vita, zárzó

A győri zsidóság múltja

Időpont: 2024. november 20.

Helyszín: dr. Kovács Pál Könyvtár és Közösségi Tér Kisfaludy Károly Könyvtára. Győr, Baross út 4.

A Holokauszt 80. évfordulója alkalmából szervezett konferenciát Győr Megyei Jogú Város Levéltára. A tudományos ülészekon bemutatásra kerültek a helyi ortodox és neológ közösség, valamint a magyarok együttélésének aspektusai. A konferencián hozzávetőlegesen 40 fő vett részt.

Győr Megyei Jogú Város Levéltára szeretettel meghívja Önt

A GYŐRI ZSIDÓSÁG MÚLTJA

című konferenciájára

Helyszín:

Dr. Kovács Pál Könyvtár
és Közösségi Tér
Kisfaludy Károly Könyvtára
(Baross út 4.)

Időpont:

2024. november 20.
16.00

A konferencia programja:

Bagi Zoltán Péter:

Áttekintés a győri zsidóság múltjáról

Zima András:

Zsidó megtelepedés Győrben és környékén a 19. század folyamán

Glässer Norbert:

Ami összeköt...Konfesszionális és interkonfesszionális kapcsolathálók és együttműködések a Győri zsidóság körében 1944 előtt

Kiss Borbála:

Adalékok a győri Holokauszt emlékmű történetéhez

A konferencia támogatói:

Nemzeti
Kulturális
Alap

Magyar Nemzeti Levéltár Pest Vármegyei Levéltára és Pest Vármegye Önkormányzata

18. Pest Vármegyei Levéltári Napja

Időpont: 2024. november 28.

Helyszín: MNL Pest Vármegyei Levéltára, 1097 Budapest, Vágóhíd utca 7.

A rendezvényt Dr. Szép Tibor, Pest Vármegye Önkormányzatának jegyzője és Dr. habil. Szabó Csaba főigazgató úr köszöntője nyitotta meg. A Pest vármegyei levéltári napokon megszokott tudomány-ismeretterjesztő előadások idén a Pest vármegyei szőlőművelés és borkészítés történetét mutatták be az érdeklődőknek. Simon Katalin (Budapest Főváros Levéltára) a budai szőlőművelés történetébe engedett bepillantást. Schramek László (MNL Pest Vármegyei Levéltára) Vác borászatának múltját villantotta fel. Baros-Gyimóthy Eszter (MNL Pest Vármegyei Levéltára) a Schieszl család példáján keresztül a budakalászi szőlészet történetét vizsgálta. Mindhárom borvidék a filoxéra megjelenése következtében a 19. század végére megszűnt.

A szünetet követően, Balázs Gábor (MNL Országos Levéltára) a homoki szőlőművelés felvirágzását mutatta be a 19. század végétől a 20. század közepéig. Csóka Géza (MNL Pest Vármegyei Levéltára) a monori Strázsahegy borvidékét mutatta be. A konferenciát Gyenesi József a két világháború közötti kecskeméti borkereskedelmet vázoló előadása zárta.

Meghívó

A Magyar Nemzeti Levéltár Pest Vármegyei Levéltára és Pest Vármegye Önkormányzata tisztelettel meghívja Önt a 18. Pest vármegyei levéltári napra.

Helyszín: Magyar Nemzeti Levéltár Pest Vármegyei Levéltára, 1097 Budapest Vágóhíd u. 7. földszinti előadóterem

Időpont: 2024 november 28. (csütörtök), 10 óra

Program:

10.00 **Köszöntő:**
Szabó István, Pest Vármegye Közgyűlésének elnöke
Szabó Csaba, Magyar Nemzeti Levéltár főigazgató

Levezető elnök: Katona Csaba (MNL)

10:15 – 10:35 Simon Katalin (BFL): Budai szőlőművelés, borkészítés múltja

10:35 – 10:55 Schramek László (MNL PVL): Szőlőművelés és bortermelés Vácott 1686–1848

10:55 – 11:15 Baros-Gyimóthy Eszter (MNL PVL): A budakalászi borkészítő Schieszl család

Kérdések és hozzászólások

Szünet

11:30 – 11:50 Balázs Gábor (MNL OL): A filoxerától a földreformig. Homoki borászat Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyében 1867–1949

11:50 – 12:10 Csóka Géza (MNL PVL): A monori Strázsahegy múltja és jelene, avagy borkultúra Pest vármegye szívében

12:10 – 12:30 Gyenesi József (MNL BKML): Bor- és szőlőkereskedelem a Horthy-korszakban, Kecskemét térségében

Kérdések és hozzászólások

A rendezvény Pest Vármegye Önkormányzatának, a Magyar Levéltárosok Egyesületének és a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával valósul meg.

A rendezvényen kép- és hangfelvételek készülnek.